

Anılarım yorum yapmaz, sadece gördüklerini yansıtır

Sertaç ÇELİK

Insan yaşamı, bir anılar silsilesidir. Anılar, köpük gibidir kimi zaman, ha uçtu ha uçacak. Elle dokunamazsınız, üstünde durup düşünemezsiniz, kızamaz ve karşı çıkamazsınız... Şahin Tekgündüz'ün anıları da bu minvaldedir; yılların içinden süzülüp gelir...

Kendisi her ne kadar "anı değil yaşam" dese de, çok renkli bir sanat ve reklam dünyasında oldukça genç yaşta geçen tanıklıklar, yaşanmışlıklar, sıcacık dostluklar var anlatısında. Tekgündüz, Andre Gide'nin "Hatıra yazmak, ölümün elinden bir şey kurtarmaktır" sözünden yola çıkıyor ve yazmaya başlıyor hatırlarında kalanları.

Yaşamı boyunca fotoğrafçılıktan, sinemacılığa, ciltçilikten, gazeteciliğe dair yaşanmışlıkları; Sinan Cemgil, Hasan Hüseyin Korkmazgil, Fikret Otyam, Zeki Sözer, Yılmaz Güney, Yıldırım Önal, Turgut Özakman ile kurduğu sıcak dostluklarının yanı sıra pek çok olayı da okurla paylaşıyor. Fotoğrafçı, Yazar, Reklamcı Şahin Tekgündüz ile Yapı Kredi Yayınlarından çıkan kitabı 'Yaşadım Diyebilmek' üzerine konuştuk.

'ANILAR HER ŞEYDEN ÖNCE BENİ ANLATIR'

Sizi anılarınızı yazmaya iten neydi?

Kitabımdaki anılar her şeyden önce beni anlatır ve genellikle de yalın kattır, hemen hemen hiç yorum yoktur. Belki de neredeyse hayatı anlamaya başladığım dönemde fotoğraf gerçeğiyle tanışmış olmam buna yol açtı. Fotoğraf benim için mucizevi bir araçtır; onunla ve türevleri olan kameralarla çektiğimiz, uzun uzun anlatmaya gerek kalmaksızın yaşananları sadece çevresine değil, gerektiğinde bütün dünyaya olduğu gibi yaymaya yetiyor. Ben de fotoğrafın sağladığı nesnellik ve duyarlılığı yazıya taşımaya başladım. Fotoğraf yorum yapmaz, sadece gördüklerini yansıtır. Ben de yazılarımda hep bunu yapmaya çalıştım. Yorumu ve değerlendirmeyi fotoğrafla görenlerle anılarımı okuyanlar yapсын istedim. Çok zorunlu durumlarda ise ben ipuçları veririm. Öyle yazdım.

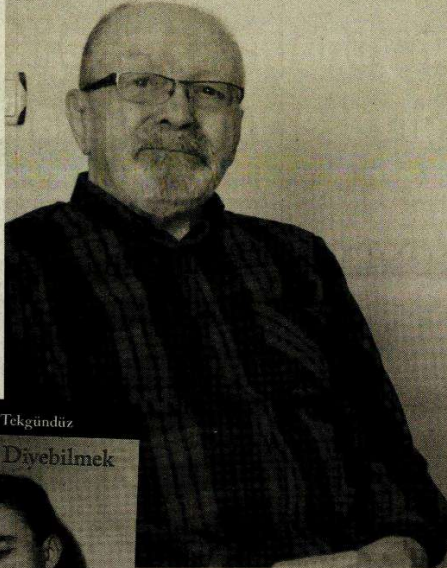
Yazılarımdan bir kısmını MAH-ZEN adlı blog sitemde yayımladım. Yakın dostlarımdan Yeşil gazeteden Mahmut Boynudelik ve Ümit Şahin, "İstersen anılarını bizim gazetede de yayımlayalım," dediler. Bunun üzerine Yeşil gazetede 20'den fazla anım yayımlandı. Bunları aynı zamanda Facebook'ta da paylaşıyordum. Kitap, anılarımı buralarda okuyanların beni yüreklendirmesiyle ortaya çıktı. Yoksa benim niyetim yoktu kitap çıkarmaya. Yaşadığımız, tank olduğumuz ve kitle iletişim araçlarından öğrendiğimiz her olay hem bizim için hem çevremiz için hem de olayı yaşayanlar, tanık olanlar için mutlaka bir şeyler üretiyor, bir şeyleri etkiliyor, bir şeyleri değiştiriyor. Bunun için de göz ardı edilmesi mümkün değildir. Andre Gide'in "Hatıra yazmak, ölümün elinden bir şey kurtarmaktır" sözü de beni anılarımı yazmaya kıskırttı.

'KORKMAZGİL'LE KISA SÜREDE ABİ KARDEŞ GİBİ OLDUK'

Şiirinizin değerli isimlerinden Hasan Hüseyin Korkmazgil ile nasıl tanıştınız?

Ocak 1961'de AKIS dergisinde muhabirliğe başladığımda tanıştım Hasan Hüseyin Korkmazgil'le. Kısa sürede abi kardeş gibi olduk. Örneğin ben onun, yeni bir şiire ne zaman başladığını ve ne zaman bitirdiğini anında anladım. Bazen günlerce burnundan solur, sorulan sorulara yanıt vermez ya da tersler, odasına kapanıp saatlerce yazıp çizer, sabahları işe kan çanağına dönmüş gözlerle gelir, kimseyle konuşmazdı. Biliyorum ki yeni bir şiirin doğum sancılarını çekmekte... Sonra bir sabah yüzünde güller açarak girerdi kapıdan. Artık o eski Hüseyin gitmiş, yerine gözlerinin içi gülen ve önüne gelene takılıp espriler yapan mutlu biri gelmiş. İşte o zaman patlatıyordum sorumu. "Doğurdun değil mi?" Önce öfkeleniyor, son-

"Fotoğrafın sağladığı nesnellik ve duyarlılığı yazıya taşımaya başladım. Fotoğraf yorum yapmaz, sadece gördüklerini yansıtır. Ben de yazılarımda hep bunu yapmaya çalıştım. Yorumu ve değerlendirmeyi fotoğrafla görenlerle anılarımı okuyanlar yapсын istedim. Öyle yazdım."

Fotoğraf: Kişisel arşiv

ra "Ne sanıyorsun, doğurdum tabii, nur topu gibi..." diyor ve kolumdan tutup odasına çekiyor, başlıyor okumaya: "Güneşe güneş benim beyoğlubeyler / top-raksa toprak benim beyoğlubeyler"

"Kızılırmak"ın kapağını da siz yaptınız değil mi?

O yıllarda yazdığım en önemli şiirlerden biri, bin dizelik bir destan olan "Kızılırmak"tı. Hüseyin'in Kızılırmak'ı doğurması en az üç ay sürüyor. Şiirin tamamlandığı günleri ve sonrasında anımsıyorum da yaşadığımız ortak mutluluğun coşkusunu hâlâ yüreğimde taşıyorum. Becerikli olduğumu bildiği için kitaplarının kapak tasarımını isteği üzerine üstleniyordum. Kızılırmak'ın her iki baskısı da büyük ilgiyle karşılanıyor. Birinci baskıdaki kapak dönemin Demokrat Parti mitinginden alınmıştır. Bu fotoğrafta, mevcut iktidarın baskıları ve kötü yönetiminden bezmiş kalabalık akın akın geliyor, kırımıyla yazılmış Kızılırmak yazısı giderek büyüyor ve bu kalabalığı kapatıyor, giderek de büyüyor. İkinci baskıda ise güneş gibi, zincirlerini kiran aydınlık geliyor.

Hasan Hüseyin, Kızılırmak şiirini ilk kez benim evimde Grundig TK 23 ses kayıt cihazına baştan sona okuyor, ben de onun peş peşe fotoğrafını çekiyorum. O fotoğrafların negatiferi Odak Reklam'ın tasfiyesinde, ses bandı ise 12 Mart cuntasının yarattığı karışıklarda yok oldu. Kaybolmayan fotoğraflar ise hâlâ Hasan Hüseyin'le ilgili yazılarda, kitaplarda ve etkinliklerde kullanılıyor.

'MECLİS MUHABİRLİĞİNİ HİÇ BENİMSEMEDİM'

Reklamcılık, gazetecilik, televizyonculuk gibi işlerde çalışırken hiç öykü ve şiir yazdınız mı?

Yazdım tabii. Altmışlı yılların ortalarına kadar yayını sürdürülen haftalık bir gazete vardı. Cemil Sait Barlas'ın günlük gazetesi Son Havadis'in pazar eki algısı yaratan Pazar Postası... Baştan sona edebiyat, sanat, kültür yazı ve haberleriyle dolu bir gazete. Dönemin yazar ve sanatçıların çoğu o gazetede filizlenmiştir. Galiba orada birkaç öyküm yayınlandı. Ayrıca Vatan gazetesinin Perşembe Hikâyeleri bölü-

münde "Fotoğraf" adını taşıyan bir öyküm yer aldı. 17 yaşında da lise öğrencisi iken Nevşehir'in il olması nedeniyle yayımlanan 'Demokrat Nevşehir'de birkaç hafta yazılarım başlayarak olarak yer aldı.

1964 yılında Zeki Sözer'le birlikte TRT haber merkezinde işe başladım. Orada çalışırken aynı zamanda Siyasal Bilgiler Fakültesi Basın Yayın Yüksek Okulunu bitirdim. Meclis muhabirliğini hiç benimsemedim, 1970'in ilk aylarında TRT'den ayrıldım.

Fikret Otyam ile tanışmanız da o günlere mi rastlıyor?

TRT'den ayrılıp Kor Koçalak ve Sevim Onursal'la Odak Reklam'ı kurunca gönlümde fotoğraf çekmeye başladım. O günlerde Cumhuriyet gazetesinin Ankara bürosunda çalışan Fikret Otyam'ın fotoğraflarına hayrandım. Bir gün onu Odak Reklam'a davet ettim. Beni kırımadı ve geldi. Duvarda asılı portreleri dikkatle inceledi. Ayşegül Atik'in portresinin önünde durup uzun uzun baktıktan sonra, "Ulan puşt, bu Rembrandt ışığını nereden öğrendin sen?" dedi. O "puşt" sözcüğü onun dilinde müthiş bir iltifattı. Fotoğrafları çektiğimiz makinelere baktı, "Oğlum siz bu işi bitirmişsiniz; bu makinelerle bu fotoğrafları (O, fotoğraf demezdi) nasıl çektiniz lan? Gel benimle, sana harika bir makine vereyim de, daha iyi fotoğraflar çek" dedi. Cumhuriyet bürosuna gittik. O gün kendi fotoğrafını kullandığı, Rolleicord marka özel üretim fotoğraf makinesini, bana bir ödül vericesine, 150 liraya sattı. Onunla, daha yumuşak tonlu, daha derinlikli ve daha güçlü portreler çekmeye başladım. Otyam sonradan makineyi bana sattığına pişman olmuş, daha yüksek fiyata geri almak istemiş, uzun süre de ısrar etmişti ama, vermemiştim.

'KENDİ KENDİME OLUŞTURDUM YAŞAMIMI'

Bugünden geçmişe baktığınızda kendinizle nasıl bir hesaplaşma içine giriyorsunuz?

Ben bir defa komünistim. TIP'liyim. Ve bunu çok genç yaşlarda idrak ettim. Uğradığım haksızlıklar, karşılaştığım dengesizlikler, ahlaksızlıklar falan... Kimenin zongulya değil kendi kendime oluşturduğum yaşamımı. O nedenle para kazanma ve gönenç içinde yaşamdan hep uzakta kaldım.